

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna peti-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 če se tiska trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Narečnino prejema opravništvu (administracija) in ekspedicijski, Poljanska cesta h. št. 32.

Vredništvo

je na Poljanski cesti h. št. 32.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . .	15 gl. — kr
Za pol leta . . .	8 " — "
Za četrt leta . . .	4 " — "
Za en mesec . . .	1 " 40 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . .	13 gl. — kr
Za pol leta . . .	6 " 50 "
Za četrt leta . . .	3 " 30 "
Za en mesec . . .	1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. več na leto.

Posamezne šte. veljajo 7 kr.

Izhaja vsak dan, izvenmi nedelje in praznike, ob 1/2 6 popoldne.

Dunajski vseučiliščniki.

(Konec.)

V ponedeljek 29. oktobra otvoril je prof. dr. Maassen, lanski rektor, svoja predavanja na novo zgrajeni dunajski univerzi. Nemški listi à la „Neue freie Presse“ in „Deutsche Zeitung“ z vso svojo zaslonbo najeli, podkupili in podšuntali so jako zdaten del dunajskih židovskih reporterjev ali pisarjev, ki so v zvezi z vseučiliščniki nemške narodnosti, Slovanov ni bilo med njimi, na kar naše čitatelje posebej opozorujemo, napolnili prostore pred univerzo in v njej. Po hodnikih bilo jih je vse polno.

Profesor Maassen napravi primeren nagovor in nekoliko omenivši vlsanske vseučiliške neredne jedrnatosti povdarja, da naj bi se prekrasni prostori nikdar do neotesanosti ne omaževali, temveč vedno služili temu, čemur so odmenjeni, t. j. prosveti in omiki. V tem trenutku odpre židovska druhal široka usta in „na zdar“ in „vyborné“ zavpije. Kakor bi se bil pekel odvezal in po svetu všel, zarohnela je zbrana množica; kričanja, zabavljanja, sikanja in pereat-klicev ni bilo konca ne kraja. In zakaj to vse? Za pravico in resnico. Prof. Maassen potegnil se je lansko leto, kakor smo že omenili, za česko šolo na Dunaji, ker je njeno potrebo spoznal in spredel, da imajo Čehi pravico za svoj naraščaj šole v svojem podučnem jeziku zahtevati. S tem svojim priznanjem resnice in pravice zameril se je pa Maassen, sam trd, toda pravičen Nemec, vsem levičarjem in židovom, kateri so učiliščnike našuntali, češ, nemški narodnosti se po ustanovi česke učilnice na Dunaji, o katerem se je že sam Bismark leta 1864 proti zbranim diplomatom izrazil, da nije nemško mesto, grozna krivica godi; v nevarnosti so, da se pogube. Kaj je pač laglje nego mlado kri zapeljati? Vseučiliška mladina jela je razsajati, da je bila groza — ne — sramota je bila! In še letos mu niso mogli levičarji lanskega greha (?) odpustiti in od tod toraj grdo in za višje razumništvu, v katero se vseučiliščniki s ponosom prištevajo, jako sramotno postopanje in razgrajanje.

Človek bi mislil, da se bodo vendar drugi tovariši njegovi za zasramovanega učenjaka potegnili, a toda — kaj še! Res je prišel letošnji rektor Eksner, ko so razsajalci že vsi hripovi postali, in djal: „Gospodje, ste že dosti vpili, mislim, da Vas je tisti, komur je bilo namenjeno, vže razumel“. Mi le vprašamo, ali so to besede moža, ki je od presvitlega cesarja postavljen, da čuva red v vstavu, na katerega vsa monarhija s ponosom gleda? Vže smo mislili, da je Maassen osamljen, in — pogubljen, kar se oglasi mož, ki je tudi na glasu učenjaka in vseučiliščnikom levite bere, kakoršne bi se jim bile od rektorja spodobile.

Rekel je, da brez mere je sramotno, kar vseučiliščniki počenjajo in da on ne bo tako dolgo ničesar predaval, dokler bodo trajali kravali, kajti čuti se z Maassenom vred razžaljenega. Jako mu je žal, da se mu je poprej po robu postavljaj in očitno priznava, da ga je sram, ker mu je lansko leto nasprotoval. „Mlada kri ste, pravi profesor Lorenz, in to vam daje pravico do norosti. Jako se pa motite v možu, katerega ste tako grdo osramotili. Jaz vas zagotovim, da je profesor Maassen največja dika dunajske univerze in po pravici vam povem, da, kar se učenosti tiče, mu nisem vreden jermenov odvezati. Tudi vas smem zagotoviti, gospoda moja, da, ko bi bil jaz rektor in bi se bili za časa mojega rektorata taki škandali napravili, bi vam bil že pokazal, da bi bila velika množica izmed vas oestro kaznovana. Le pomislite, gospoda moja, če bode to dalje trajalo, da bode poduk v tem semestru prenehal in koliko je za vas semester vreden, vam je znano. Odločno vam povem, da ravno tako, kakor bi v gostilni ne predaval, tudi tukaj ne bom, dokler se bodo prekrasni prostori sramotili. Jako žalostno je, če mora mož, kakor sem jaz, ki je že prag v petdeseto leto prekoračil ter se z ljubeznijo in požrtovalnostjo učeče se mladine oklenil, še takih reči doživeti, in čisto nič se ne bom pomišljeval, če bode zasramovanje še dalje trajalo, da odstopim in prosim za pokojnino, kajti pod mojo častjo zdi se mi podučevati na vseučilišču, kjer je prost poduk v nevarnosti“.

To so moške besede, ki pa tudi niso svojega namena zgrešile. Kakor v grobu bilo je tiho, ko je Lorenz s tresočim se glasom zbrani mladini govoril ter dosegl, da se od tedaj neredi niso nič več ponavljali.

Na čast slovanskim vseučiliščnikom bode priznано, da se niso škandala vdeleževali, temveč še po svoji moči se za žaljenega profesorja potegovali. Najbolj surovo obnašali so se dijaki in reporterji židovske narodnosti in tu je vzrok, zakaj da „N. fr. Pr.“ in pa „Deutsche Zeitung“ škandal odobravate, ko ga najmanjši provincijalni listič obsoja. Ves škandal, ki je tri dni trajal, bil je naročen, če hočete — plačan! Židovski tisek je zopet jedenkrat sveto svojo nalogo zlorabil, kar se mu sicer na dan po dvakrat tudi primeri. Naj nam kdo vzrok naznani, zakaj je škandal nastal? Še „N. fr. Pr.“ ga ne ve! Židovski tisek, po čegar melodiji znaten del dunajskih vseučiliščnikov pleše, zapeljal in našuntal jih je, da so razgrajati začeli in provokatèrji imajo sedaj škandal, ki je čast dunajske univerze grdo skalil, na vesti, naj si še tako roke umivajo; vse skup jim nič ne pomaga!

Gospoda, med katero je po svojih škandalih v državnem zboru glasoviti Schönerer glavno ulogo imel, sklicala je duhove, katerih se zdaj znebiti ne more in dijakom možgane zmešala,

da se jim ob vsaki priložnosti o političnih mučeniških kronah sanja, kajti oni za trdno mislijo, da jim je naloga osvete za zatirano nemštvo izročena in pri svoji kratkovidnosti ne zapazijo, kako se z zdravim razumom kregajo in ob kazenske paragrafe zadevajo. Žalostno pa je za stranko, ki se takih pripomočkov poslužuje.

Za trdno se nadjamo, da bode akademični senat vajete bolje napel. Ravno tako zdi se nam primerno, da se profesorju Maassenu zadostenje o polni meri in razžaljenju primerno skaže, in da se rogovileži oestro kaznujejo. Še večje kazni vredni so pa provzročevalci, da si tudi so sedaj razun paragrafovega okvirja. Skrajni čas je, da se odpravi mlakuža, ki okužuje učečo se mladino na Dunaji, in pred vsem se mora skrbeti, da se mladež uči, ne pa politiko vganja, in vlade skrb naj bo, da se enkrat za vselej zabrani zapeljevanje mladine k političnim namenom. Kje da je mlakuža, po najnovšem položaju pač ni težko uganiti. Kakošnega sadu se je od take mladine nadejati v praktičnem življenju, se tudi laglje pove, kakor pa to, kakošno vreme bomo danes teden imeli. Dunajska „alma mater“ slovela je po vsem svetu, nemški liberalci pa že za to skrbijo, da bodo ljudje o njej govoreč z ramami migali. In kaj pa je te vrste ljudem do tega, kako se o naši skupni domovini v inostranstvu govori! Samo da imajo škandal, pa so srečni.

Ogerski državni proračun za l. 1884.

Ako se deset let nazaj ozremo, vidimo, da je državni trošek na Ogerskem leta 1874 znašal 238 milijonov goldinarjev; za leto 1884 postavili so ga pa s 329 milijoni v proračun. Kdor denarne razmere naših sosedov z bistrim in vajenim očesom opazuje, kdor razne finančne račune madjarske vlade s fakičnim položajem troška in s centralnimi letnimi obračuni primerja, pride do prepričanja, da mora madjarsko gospodarstvo v finančnem oziru, ako se bo to tako dalje delalo, v najskrajnem času popolnoma propasti, da mora do državnega poloma priti. Nikakor se Madjarom dosti načuditi ne moremo, kadar jih opazujemo, kakošni mojstri da so oni, kadar velja pravo in ponarejeno resnico predstavljati svetu. Ni ga še bilo letnega obračuna in proračuna za bodoče leto, da ne bi bil ogerski finančni minister svetu s črnim na belem, kjer je velikanskih števil vse mrgolelo, dokazati skušal, da se je Ogrum posrečilo do tamkaj prispeti, kjer se v državnem gospodarstvu ravnotežje začinja. Komaj pa je leto pri koncu, vže je ogerska država s koškom na roci na denarnem trgu in nič manj nego 50 milijonov goldinarjev na posodo išče, da primanjkljaj pokrije. Finančni minister si sicer z najboljšo voljo na vso moč prizadeva,

da bi svetu dokazal, da so madjarske finance v najlepšem redu, ali svet je trmoglav in neče vsega verjeti. Vse bi še bilo, ko bi le nesrečnih števil ne bilo, ki leto za letom dokazujejo, da se Madjarska leto za letom bolj bliža polomu.

Za leto 1876 potrebovali so Madjari za tekoče obresti in amortizacijo 88-667 milijonov goldinarjev; za bodoče leto 1884 treba jim jih je že 110-803 milijonov goldinarjev. Obresti ob državnega dolga so toraj v desetih letih za 22-140 milijonov goldinarjev narastle. Ako se te obresti po 5% nalože, sledi faktum, da je Madjarska v desetih letih nič manj nego 444 milijonov goldinarjev novega dolga naredila. To nam tudi državni letni obračuni potrdijo. Kaj toraj pomagajo lepe besede in ponarejene številke v proračunu?

Knjige o državnem dolgu vse na laž postavijo. Ogerski finančni listi sami nimajo več poguma svoje visoke finančne gospode v nebo povzdigovati, kakor so svoje dni brez vsake sramote turški državni kredit v zvezde kovali, in so primorani pripoznavati, da je ogerski finančni voz pod potom! Nič kaj veselo se nam ne more tako priznanje zdeti, in to tem manj, če pomislimo, da so finančni listi glasilo in odmev finančnih zadrug, ki so z ogersko državo na najtanje zvezan in bi jih v slučajih splošnega poloma zadela neznosna zguba. Ti finančni zavodi so pred desetimi leti Madjare moralno silili, da so si denar izposojevali, in so tako po njih bogateli; dandanes se je list preobrnil. Sedaj bi se banke rade odtegnile, ako bi se to brez ogromne škode včiniti dalo, toda ni več mogoče. Hoté ali nehoté morajo še nadalje svoje kase praznim madjarskim rokam odprte držati, ako nečejo, da tudi tega ne zgubé, kar so že založili. Naj n. pr. Rothschild odstopi in nič več madjarskih papirjev ne kupuje, — čez noč vam padejo pod — ničlo in ob vse je vsak, kdor ima kaj noveev v njih naloženih. To je pa ravno tisti magnet in tista skrivna sila, ki dandanes pri sicer tako neugodnem položaji ogerski kredit še kviško drži. Rothschild & Cons. so trdni zadosti, da vse madjarske papirje, ako bi jih kaka tretja banka na trg postavila, lahko pokupijo in tako z lastnim denarjem lastno premoženje zavarujejo.

Ko se je nedavno vnel hrvaški ustanek in ko so na Madjarskem ob enem proti židovskim ljudem izgredi nastali, je ves svet pričakoval, da bodo ogerski veljavni papirji padli. V veliko začudenje se še ganili niso. Rothschild jih je podprl z lastnimi novci. Kako dolgo bo pa to še trajalo, je seveda zopet drugo vprašanje. Drug za drugim bodo posestniki državnih ogerskih papirjev gledali, da se jih znebé. Kaj bode pa Rothschild naredil, kdo ve? Kaže se, da je državni polom na Ogerskem pred durmi.

Politični pregled.

V Ljubljani, 5. novembra.

Avstrijske dežele.

„Triester Zeitung“ in „Cittadino“ poročata, da je v *Benetkah* „questura“ preiskala stanovanja iz Avstrije pobeglih tržaških in isterskih „irredentistov“, ter pri njih našla dokaj pisem in „planove“, koje zaseže in izroči kompetentni oblasti v daljno preiskavanje.

Novinarski boj. Med „Triestereo“ in „Tagblattem“ se je vnel hud boj; „Tagblatt“ je vže dvakrat „Triestereo“ hudo napadel, in je bil vže dvakrat zaplenjen zaradi teh jako ostrih napadov. Zdaj pa se bode vsa stvar

obravnavala pred porotniki, ker „Triestereo“ toži. Stvar utegne biti jako interesantna in občinstvu gotovo razstavi mnogo umazanega perila, ako se pravda poprej ne poravná, kakor se je to vže enkrat zgodilo, ker ste se obe stranki bali — javnosti.

Vlada dela priprave, ki bodo enkrat za vselej močan zapah bodečemu rogoviljenju na *dunajskem vseučilišču* zarinile. Skandal, ki jih je lansko leto Schönerer ondi oživel, niso nič novega, temveč se ponavljajo o svojih časih, kakor luna svoj obraz spreminja. Nekako pred desetimi leti vzdignili so se velikošolci proti profesorju Karstnerju, ker je bil prestrog pri izpiti iz rastlinstva. Za Karstnerjem prišel je Billroth na vrsto in za tem pa Maassen. Poslednji je v resnici mučenik svojega prepričanja, ker se je kakor rektor in vrh tega izboren jurist po današnjih državnih zakonih za obstanek česke šole na Dunaji odločil. Vže za časa Stremayerjevega ministerstva pečali so se z vprašanjem, ali bi ne bilo dobro, premehke vaje visokošolcem napeti, in čas menda ni pripuščal, da bi bilo do pravega sklepa prišlo; kakor je pa stvar dandanes, bilo bi vsako daljše odlašanje pogubno.

Isterski Lahi vse svoje sile napenjajo, da bi ktereга svojih na poreško-puljski škofijski sedež posadili. Veliko sovraštvo in smrtno apatijo imajo do slovenskih duhovnov, kateri se jim s pogumnim srem vedno po robu postavljajo in svete svoje slovanske pravice branijo. Ako Bog da, bosta se minister Pražak in Konrad sigurno za škofa odločila, ki bode Bognu in cesarju zvest, svojim duhovnikom in izročnim ovčicam pa skrben in pravičen pastir.

Hrvaško. Nov ban bode imenovan baje v prihodnjih 14 dneh. Kar se oseb tiče, sliši se toliko, da bode imenovan general, ki ni v službi. Hrvaški deželni zbor se ima vendar le sniti še to leto, da določi budget. Komisar baron Ramberg se je podal zopet v Budapešto, bržkone je predmet njegovih razgovorov z ministri, ali in kedaj ima nehati to izredno stanje? Cesar bivajo sedaj v Gödöllö, in prihodnji teden se imajo povrniti na Dunaj. Ugibajo in ugibajo, kdo bode prihodnji ban, imenuje se grof Rudolf Erdödy, a tudi F. Z. M. baron Franc Filipovič; prvi, dasiravno Madjar, je Hrvatom prijazen; drugi pa je Hrvat, prej je bil deželni poveljnik v Zagrebu in v Granici. Nahajajo se pa še ljudje, ki bi radi olje v ogenj vlivali in dražbe naprej snujejo. Pravijo namreč, da sedanja Slavonija ni hrvaška, marveč ogerska dežela, iz tega namreč izhaja, da bi se komitati med Dravo, Savo in Dunavom morali prikloniti Ogerski. Sicer ni prvokrat, ko se oglašá taka neugodna misel. Kolikorkrat se namreč Hrvaška z Ogersko svadi, prikaže se ta spaka. To pot pa „Pozor“ stvar po vrednosti ocenjuje. — Ogerski denarstveni minister je odpravil tudi dvojezične uradne pečate, ktere so ravno tako po tihotapsko vvedli, kakor grbe. — Komisije, ktere je poslal kraljevi komisar v Zagorje in v Granico, da pregledajo davkarske zadeve, poročajo, da je stvar v Granici popolnoma v redu. Davkarske bukvice se zlagajo do dobrega z glavno knjigo, in po nekterih občinah je red izvrsten, n. pr. v občini Mecenjanje, kjer se od l. 1877 do 1883 nahajajo le kaki mali računski pogrški. Po teh poročilih soditi, je imela poslana komisija nalog, gledati na to, ali ni kaj izneverjenega? Od kraja se je pa mislilo, da ima komisija poglavitno ta nalog, pregledati, so li tožbe opravičene, da se je davek brezobzirno in okrutno pobiral? Vendar gotovega o tem nihče ne vé povedati, razen tisti, ki je komisije poslal, drugi le ugibujejo.

Na *Hrvaškem* je postava o preosnovi občin v večje upravne vže dogotovljena in čaka le še potrjenje od višje strani.

Vnanje države.

Komisija za uravnavo meje med *Črnogoro* in *Turško* zadela je po svoji kratkovidnosti ali pa nespretnosti na javen upor od strani rodu Trepč. Komisija je hotela zemljo Trepčev tako deliti, da bi jih bilo nekaj pod Črnogoro, nekaj pa pod Turško prišlo. Trepči so se pa temu javno uprli in zahtevajo, da skupaj osta-

nejo ali pod Turkom ali pa pod Črnogorem. Komisija je bila za to zahtevanje gluha in je jela s silo žugati, ako bi Trepči z lepo ne privolili. Ta brezobzirnost je pa zopet med ljutstvom najživahnejši upor povzročila, kteremu sta se tudi rodova Gruda in Hoti pridružila. Turška je poslala tjakaj pet batalijonov pehote pod poveljništvom Hafic-paše, da upor zutare. Mustafa Assim paša posvetuje se s črnogorskim knezom v Peperi, kako bi se na najboljši način neredom v okom prišlo in stvar uravnala. — Tudi v Gasinjah ni vse v redu pri vravnavi krajine. Tamkaj se pa menda sam Ali paša brani, da bi krajino po njegovem posestvu izpeljali.

General in gubernator v *Poljski*, Gurko, podal se je po deželi, da pregleda vojaške naprave; pri tej priliki prepričal se bode tudi o delavnosti civilnih uradnikov svojih.

Iz *Danceiga* se poroča, da so tamo prišli *ruskega nihilista*, ki se menda neki za Piotrowskega piše in je tija prišel z namenom, da kneza Bismarka umori. Poslali so ga nihilisti in bogato z denarjem založili, ki mu je bil pa v Danceigu vkraden. Pri njem so našli prižgalnico za morfij in pa neko nihilistično pesem.

V *francoski poslaniški zbornici* je v Tonkinski debati vlada dobila zaupnico s 325 glasovi zoper 155. Največ se je tukaj trudil ministerski predsednik, ki je radikalee zmagovito pobijal, obetali so mnogo tajnih reči odkriti, a niso vedeli ničesar. G. Ferry pa je rekel, da namestni kralj Li-Hung-Čang obsoja vedenje poslanca Tseng-a in bi se rad ognil prepira s Francosko. (A tudi to so prazne besede, poslanec Tseng ni nikakor podložen namestnemu kralju Li-Hung-Čangu, tedaj tudi le-ta nima ničesa grajati itd.) Kljub temu se vendar za vojsko pripravljajo na obeh straneh. Francoski pomorski minister, admiral Peyron, je dal povelje na vse kraje, da naj hitro oborože oklopnice in druge ladije, da bodo pomnožile brodovje v kitajskem morji. Po drugi strani se pa tudi čuje, da se Kitajci resno pripravljajo na boj in na vse kriplje hité utrditi Kantu.

Pod predsedništvom Ferry-jem se je ministerstvo 2. t. m. posvetovalo zaradi vojske s Kitajem. Francozje nek mislijo napasti Bae-Ninh, in to bi bilo znamenje za začetek vojske.

Marquis Tseng, kitajski poslanik v Parizu, izrazil se je proti sodelovalcu „Gaulois“, da je francosko postopanje proti Kitaju jako nevarno, da osodepolno in vojska je skoraj gotova med Kitajem in Francijo. Kitaj ne bo sicer vojske napovedoval, Francozi pa vojsko provzročujejo vsak dan, ne da bi jo napovedali. Francozi naj se čuvajo, kajti v Tonkinu je že sedaj 30.000 dobro oboroženih mož pripravljenih, ki se jim bode po robu postavili. Kitaj tudi nobene reči več ne bo predlagal in ravno se pečajo z vprašanjem, ali naj marquis Tseng še dalje v Parizu ostane, ali naj odpotuje.

Pretekli torek 30. p. m. ob 8. uri je bil, kakor smo že poročali, skrivnost in strahovit razpok v podzemeljski železnici v *Londonu*. Prvi strel je bil med postajama Charing-Gross in mostom v Westminster. Sila razpoka je bila tolikošna, da so po obeh postajah, ki ste pol angleške milje vsaksebi, šipe popokale in svetilnice na peronih pogasnile. V tem trenutku, ko je bilo slišati strašen pok, je prišel osební vlak na mesto razpoka. Po vagonih so ugasnile svetilnice in po tunelu je bilo vse polno črnega prahu in dima. Mislili so, da se je plin razpočil, a ko so svetilnice zopet prižgali, spoznali so, da je kaj drugega temu vzrok, in da je moral kdo kaj razstreliva pri dusku, ki je na obrežji Temse, notri vreči. Še le čez 2 uri je bilo moč zopet voziti. Ko še to preiskujejo, zasliši se pok 50 metrov od postaje Praedstreet, v tem trenutku, ko je vlak to štacijo zapustil. Pok je bil strašansky; 6 vagonov je bilo poškodovanih in potniki po njih ranjeni po šribrah. Vendar obokani tunel ni bil poškodovan in tudi šine niso raztrgane. Po hišah blizo postaje je bilo, kakor da bi se bila zemlja tresla. Policija je baje na sledu hudodelcem. Ravnateljstvo je baje pred več

časom dobilo svarilo, da se kaj tacega name-rava. O'Donovan Rossa, ki oznanjuje dinami-tsko vojsko zoper Angleško in ki izdaje „Irish World“ v Novem Jorku, pravi, da so to storili „fenerji“, on pozna njih delovanje; vsak dan se sme še kaj tacega pričakovati. Oboje dru-štev podzemeljske železnice v Londonu je raz-pisalo 250 lib. sterlingov nagrade temu, kdor naznani provzročitelja razpoka. Vlada je baje za jednaki namen privolila 400 lib. strlg.

Izvirni dopisi.

V Ljubljani, 4. novembra. Skupna slav-nostna gostija, ktero so profesorji ljubljan-ske gimnazije priredili bili svojemu gospodu ravnatelju o njegovi XXXletnici učiteljski, zvr-šila se je preteklo soboto v gostilnici pri „Slonu“ vsem zbranim jako po volji. Služiti je sicer jel gosp. Jakob Smolej vže l. 1850, učitelj postal je 3. okt. 1883, ravnatelj ljubljanski gimna-ziji l. 1866, poznej šolski svetovalec, in je se-daj namestni šolski nadzornik srednjim učil-iščem na Kranjskem. Nekaj let vže se ome-njena gimnazija vidoma narašča, in letos šteje celó 15 razredov. Kakor se množi mladina šolska, tako raste število njenih učiteljev, katerih je v pričujočem letu 28. Da tolike naprave vspesno vladati ni kaj lahka stvar, razumé se samo po sebi. Priznavati pa se mora, da ravno sedanji gosp. ravnatelj J. Smolej obrača jo tako, da se vzajemno delovanje med učitelj-stvom ne ruši, marveč vtrjuje in pospešuje. Učilo se ni nikoli in morebiti se nikjer ne tolikanj, kolikor na tej gimnaziji za njegovega vladovanja. Sam vedno delaven in vstrajen v svojih opravilih je vsem drugod vzgled v po-snemanje. Pri tako različnih značajih in več-krat jako sitnih obravnavah zna jo sukati tako, da naposled ostane brez zamere, v prijateljstvu pri svojih podložnih. To vzajemno spoštovanje in prijateljsko občevanje se je razodevalo v obilni meri pri imenovani gostiji. Slavnostni govor imel je prof. Fr. Šuklje, in ko je prof. E. Nedvéd opravil zdravico presvetlemu cesarju, čestital je v imenu vsega učiteljskega zbora gimnazije ljubljanske prof. J. Nejedli, na kar je jubilar ljubeznjivo se zahvaljeval odgovoril. Njegovi gospej in rodbini vsej nazdravil je prof. J. Wiesthaler, dr. J. Gogali prof. Nedvéd, kanonik dr. Gogala vsemu učiteljskemu zboru gimnazijskemu ter njegovemu predstojniku po-sebej, prof. J. Marn v imenu in na zdravje šolske mladine itd. itd. Brzobjavno so o tej svečanosti čestitali svojemu nadzorniku pro-fesorji gimnazije Novomeške pa Kranjske, po-tem nekteri naši domačini iz Ptuja, posamni nekdanji tukajšnji učitelji (Adamek, Diepold) itd. Povdarjale so se v zdravicah in čestitkah vže omenjene kreposti ravnateljeve; mej dru-gimi vzlasti, da bode še le prihodnji rod prav čislal njegove zasluge, in da v zgodovini slo-venskega učenja v srednjih šolah ostane ime Smolejevo vedno častno. Pričel je v tem oziru prvi pač ranjki ravnatelj J. Nečásek, pri-borivši to, da se je smela slovenščina učiti po-slej slovenski, in v prvih dveh razredih kršćan-ski nauk. Pričetek ta se je poznej le počasi razvijal, sem ter tje tudi opoviral; v sedanji dobi pa se razpléta nekoliko razumniše, da se snujejo slovenski razredi, da se več naukov pod-učuje vže v jeziku materinem, da se spisujejo potrebne knjige itd. Potreba popolne slovenske gimnazije kaže se od leta do leta očitnejše. Godí se vse polagoma; da bi bilo tem stano-vitnejše! V dosego tega namena daj Bog se-danjemu voditelju in njegovim učiteljem modre

pogumnosti. — Po dobro pripravljeni večerji je veseli čas le preneglo potekel, in razšli so se gospodje pač s pomenljivo željo, naj bi še mnoga leta z zedinjenimi močmi v sedanjih težavnih dobah delovali na blagor zmožni slo-venski mladini, da bi tudi le-tá kedaj bila na čast domovini, na korist in slavo cerkvi in državi!

V Štangi, 2. novembra. Pri nas se je ob-hajal ljudski misijon od 21. do 28. oktobra. Vodila sta ga prečast. gospoda lazarista Janez Kukovič, superijor in Andrej Pogorelec. Prav dobro sta spolnovala svojo težavno nalogo. Go-vori so bili premišljeni, jedrnati, pa lahko umevni. Zato so pa segali do sre in marsikoga ginili do solz. Ljudstvo je hodilo vse dni pridno poslušat. Kaj se je še le v spovednici dobrega storilo za duše, to Bog vé. Ljudje so se zgledno vedli. Vse je bilo tiho. Nobena nezgoda se ni pripetila, akoravno je bilo 27. in 28. oktobra toliko ljudi zaradi shoda, da še menda nikoli poprej ne toliko tukaj. Misijonski križ nam je naredil lepo gosp. Fr. Jontes, ki dela pri cerkvi Jezusovega srca. Vse je zdaj nekako veselo in zadovoljno. Bog daj le stanovitnosti!

Sv. Križ pri Kostanjevici, 2. nov. t. l. (*Strašno nagla smrt. Vinska letina.*) Žalostno, pa tudi resno in svarilno peli so danes popo-ludne svetokrižki zvonovi, ko smo spremili na zadnji poti in izročili črni zemlji truplo dvaj-setletnega mladenčca A. St., kateri je včeraj zjutraj strašne, nagle in neprevidene smrti umrl. V sredo zvečer je še tlačil zelje pri svoji zlahti in se šalil, rekoč: „Jutri bo mežnar bengljaj (zvonil), duše bodo pa plesale;“ a pre-drznež ni vedel, da bode jutri tudi njemu zvo-nilo in da bode on tisti nesrečni plesalec! — Pri tlačenji zelja je dobil vina, kakor je vže navada, kolikor je le mogel piti. Okolo polnoči pa se podá še v štacuno, kjer tudi žganje pro-dajajo. Tam začne žganje piti in pravi: „Še ga spijem dva litra, če mi ga kdo plača.“ Eden tovarišev se ponudi za plačnika in stava je gotova. Zdaj vzame nesrečnež pol litra žganja in ga naglo izpije, ravno tako tudi precej potem drugega pol litra. Nekteri tovariši mu branijo dalje piti, a on vzame posiloma liter žganja in reče: „To bom zdaj spil, a spijem ga še en liter, če mi kdo plača!“ Te so bile njegove zadnje besede. Hlastno vzame liter, ga nastavi na usta in ga izpije skoro pol litra — a pri tej priči se zgrudi na tla, pride ob zavest in ob besedo, le strašno je stokal in rijovel. To-variši ga nesejo na bližnje dvorišče, tam mu vlivajo gnojnice in še druge nesnage v usta, pa vse zastonj. Peljejo ga potem na vozičku na njegov dom, kjer je neprenehoma le strašno rijovel — in okolo pete ure zjutraj na praznik vsih Svetnikov, pa brez kake tolažbe sv. Cerkve, izdihne svojo nesrečno dušo!

Pijanci, posebno žganjarji, glejte, kaj vas čaka, če se ne spreobrnate! — Naj vam bo ta nesrečnež v svarilen izgled, da ne bo tudi vam popotnica v dolgo, neznano in strašno večnost — gnojnica!

Vinska letina se je pri nas dobro obnesla. Nekteri imajo mošta sicer manje od lani, je pa izvrstno blago, ki se bo lahko in drago prodalo.

Iz Celja, 4. nov. Občni zbor „Katol. pod-pornega društva“, ki se je danes v dvorani „pri belem volu“ obhajal, je bil prav dobro obiskovan. Iz raznih sporočil se lahko spozna, da je društvo svojo hvalevredno nalogo: vzdr-ževanje trirazredne slovenske dekliške šole v Celji in podporo ubožnih učencev in učenk,

ki obiskujejo okoličanske šole, tudi v tem letu z božjo pomočjo srečno izvrševalo. Ustanov-nikov, ki so plačali vsaj po 40 gl., šteje društvo 42; rednih letnih udov vsaj po 2 gl. na leto plačujočih 273; podpornikov z 52 kr., na leto pa 119. Hvala vsem! Čisti znesek tombole je 32 gl. Ta svota in pa drugi prostovoljni do-neski blagih udov se obrnejo za napravo obutve in obleke ubožnim otrokom iz omenjenih učilnic.

Domače novice.

(*Matica Slovenska*) ima 10. novembra LXI. odborovo skupščino z dnevnim redom: Potrjenje zapisnika o LX. odborovi seji. Na-znanila prvosedstva. Poročilo tajnikovo, oziroma knjižničarjevo o dobi od LX. odborove seje. Poročilo književnega odseka. Poročilo gospo-darskega odseka o društvenem letnem računu za 1882. in proračunu za 1883. leto. Tajnikovo poročilo za veliki zbor o odborovem delovanji od 1. maja 1882 do konca oktobra 1883. leta. Odsekovo poročilo o premembi društvenih pravil. Posamezni nasveti.

(*Tombola v katoliškem društvu*) je bila včeraj, 4. t. m., prav dobro obiskovana. Pro-fesor g. Zupančič je govoril o svojem potovanji na slovečo božjo pot k Materi Božji v Lourdes na Francoskem. Vse je pazljivo poslušalo za-nimivi govor. — Nekaj je pa tudi tombola do-nesla katoliški družbi, ki je imela v poslednjem času izredno več troškov, ko je založila in udom poslala knjigo: „Petdesetletnica Vincen-cijeve družbe“; čistega dohodka je namreč nekaj čez 30 gld.; kar pa vendar ni pglavitni na-men katoliški družbi, ona si namreč prizadeva katoliško zavest med vernimi buditi, v ta namen se poslužuje raznih pripomočkov, ter med drugim vabi tudi svoje ude k zabavam, k tomboli.

(*Občni zbor kmetijske družbe*) bode letos 21. t. m. ob 9. uri dopoldne v dvorani mestne hiše s sledečim programom: 1. Predsednik prične zborovanje. 2. Poročilo o delovanji cen-tralnega odbora. 3. Predlog družbinega računa za leto 1882. in proračunu za leto 1884. Račun in proračun, ktera družbeniki že v rokah imajo, razpoložena sta v nadrobni razgled v pisarni družbe kmetijske. 4. Poročila in predlogi po-družnic in predlogi posameznih družbenikov po propisu § 19. družbinih pravil. 5. Volitev 8 odbornikov v centralni odbor, namesto po § 22. družbinih pravil izstopivših. 6. Volitev družinega tajnika. 7. Priznanje častnih diplom za hvalevredne zasluge o poljedelstvu. 8. Vo-litev častnih in dopisujočih družbinih udov. 9. Poročilo o podkovski šoli v Ljubljani. — Dostavek. Pri tem zborovanji razstavljeno bode tudi nekoliko priporočila vrednih žitnih semen in več vrst krompirja, ki se je letos pridelal na družbinem vrtu.

(*Dunajska zadruga tiskarjev*) odpovedala je ljubljanski medsobojnost. Odpoved bo našim tiskarjem le na korist, kajti Ljubljana je glavno torišče dunajskih na Laško potujočih tiskarjev. Naših ljudi vsako leto ne hodi več nego po dva ali k večjemu po trije na Dunaj in preko Dunaja dalje. Nemcev gre pa leto za letom preko sedemdeset do osemdeset skozi Ljubljano, kjer je vsakdo podpore dobil, na Laško. Naši zaradi odpovedi ne bodo čisto nič na škodi, kajti tisti novei, ki bi jih imeli na Dunaji do-biti, dajo se jim lahko iz domačega zaklada pri odhodu iz Ljubljane in zaklad bo pri vsem tem leto za letom lepe novce na boljem. Höger

in Rütting mislila sta po naših ljudeh z bičem oplesti, pa sta svoje zadela.

(*Povožena gospá M.*) o kateri smo zadnjič poročali, da je umrla, je še živa in bo najbrže okrevala.

(*„Brenceljnov“ vredništvo*) prosi nas, naznaniti, da zavoljo raznih sitnosti in ker je šel vrednik za nekaj dni na razvedrenje in počitek, pridete v soboto 10. t. m. dve številki skupno na svitlo, ravno tako dve poli povesti „Ne v Ameriko“. Bodi toraj to sporočeno tistim, ki ustmeno in pismeno poprašujejo po listu.

Razne reči.

— Mož, ki je vsled sporočila v „Slovenec“ zažgal svojo koč v laški fari, potem pa se skušal v ognju zadušiti, je bil ves opečen prinešen v celjsko bolnišnico, kjer je kmalu tudi preminul. Star je bil nad 80 let.

— Znorela je v Strassburgu na Koroškem nezakonska mati treh otrok in vse pomoriti hotla. Najprvo zgrabi svojega še le 9 mesecev starega dečka in ž njim v Krko hiti. Lastna mati njena pa za njo in ji s pomočjo nekega hlapca otroka s silo iztrga. Na to divja baba leti domov, in štiri leta staro hčerko pogradi in jo v vodo vrže. Angelj varh je pristopil in dekle se je na čuden način rešilo iz valov. Ko baba to vidi, plane zopet nad otroka in ga hoče v drugič vanjo vreči. Dekle je vpilo in se na vso moč ob mostno ograjo držalo. Ljudje so prihiteli, otroka rešili, baba pa zaprla.

— Poslopje za državni zbor je po notranjem toliko dodelano, da so se preselile vanj kancelije. Knjižarna je popolnoma vredjena. Prostori, odmenjeni za predsedništvo, so že toliko dovršeni, da bode moč preseliti se tje prihodnji teden.

— Liberalna svoboda, največje trinoštvo vesti. — Kmalu bode 4 leta, odkar v Brnu, glavnem mestu na Moravskem, pripravljajo prostor za novo pokopališče. Ker se v sedanjih časih svobode in napredka tako rado žali zavest katoliško, prosili so uže ranjki škof v Brnu, predhodnik sedanjega, pri občinskem svetu, naj se bodoče pokopališče tako naravna, da bode tam prostor katolikom prihranjen, da bode moglo pokopališče biti blagoslovljeno po katoliškem obredu. Tudi sedanjí škof so to stvar občinskemu svetu na srce pokladali, a še le na poslednjo ulogo meseca septembra je prišel odgovor, v katerem se le toliko, dokler se ne preklicé, dovoljuje, da sme katoliški duhoven grob, pripravljen za posameznega katolika, blagosloviti. Ker imajo Judje v Brnu svoje posebno pokopališče, bi imelo novo pokopališče biti medversko, in katoliki, katerih je ogromna večina v Brnu, bi ne imeli na novem pokopališču prostora, kjer bi mati katoliška cerkev prosila in molila za dušni mir in pokoj ranjkih. — To je močno užalilo prečastitega škofa v Brnu, izdali so pastirski list do vseh vernih v škofiji, in preteklo nedeljo so višji pastir sami brali to pismo v škofijski cerkvi, in brano je bilo tudi po vseh mestnih farah v nemškem jeziku zaradi tega, ker ni ga lista v nemškem jeziku, kateri bi si upal ponatisniti to pismo. V tem pismu razlaga prečastiti gospod iz katoliškega stališča pomen pokopališč in obrača se do vseh vernih v škofiji, naj pošiljajo svoje molitve k Bogu, in naj si prizadevajo in delajo na to, da se postavi na pokopališču katoliška kapela, a pri nji umesti duhoven, ki bode blagoslovljal grobe katolikom in molil za dušni mir in pokoj ranjkim.

— Cigani ukradli so v Trenčnu na Ogerskem ondošnjemu peku otroka. 16. okt. slišal je nek trgovec, ki se je iz Budapešte na Dunaj po parniku peljal, v parniku ml jok. On opozori nanj kapitana in oba se podasta v spodnji del parnika, kjer sta mnogobrojno cigansko družino našla, v sredi nje pa mladega dečka, mlo jokajočega. Z začetka deček ni hotel povedati, zakaj da joka, ko se

je pa le vedno več ljudi nabralo in so vsi dečku zadržali, naj se nikar ničesar ne boji, je rekel, da je pekov sin iz Trenčina in da so ga cigani ukradli; cigani so mu zažugali, da ga bodo čez ograjo v Donavo vrgli, ako bi jih izdal. V Požunu so jih prijeli. Cigani so tajili in rekli, da so dečka na cesti pobrali in ga iz golega usmiljenja s saboj vzeli. Milosrčni ljudje so dečka oblekli, kajti bil je na pol nag in so ga domu poslali.

— Valčekov kralj na Dunaji v obče priljubljeni in po svojih živih in nad vse melodičnih dunajskih napevih vsemu svetu znani Johann Strauss je bil nedavno nekoliko obolel. Od dne do dne mu je bilo slabeje, in slabosti jele so prehajati v nezavednosti. Domači zdravnik je mislil, da se mu okoli srca mast nabira in od tod slabosti prihajajo. Profesor Nothnagel ga je pa natančneje preiskal in je spoznal, da je Strauss po nikotinu zaudan. Strauss je poslednji čas jako močne smodke pušil, ter sam sebe, ne da bi bil ravno namen imel, z nikotinom zavdal. Profesor Nothnagel je skrbel za pomoč in danes je veliki mojster že zopet zdrav in vesel. Girardi pa dobi nov „nikotinov valček“.

— Šolske hranilnice na Laškem jako lepo napredujejo. Leta 1876 so jih napravili in takoj prvo leto vložilo je 11.935 otrok 32.048 lir. Od tedaj so se pa šolske hranilnice vedno bolj razširjale in leta 1882 narastlo je število varčnih otrok na 54.841, ki so si 251.459 lir prihranili. Poleg teh pa tudi poštne hranilnice napredujejo.

— Dragocen rokopis sv. pisma iz drugega stoletja našel se je v knjižnici rimske propagande in je v koptškem (staroezijskem) slogu pisan. V rokopisu se nahaja tudi onih 400 granesov iz knjige Job, ki jih septuaginta nima in se bo sedaj lahko dopolnila.

— V Berolinu podložila je hudobna roka v peč neke gostilne šrapnel (topniška krogla, ki se na sto in sto kosov raznese in je z majhnimi kroglicami napolnjena) in sicer z vžgalno ostjo naprej. Gospodinja ga je po božji previdnosti zapazila, preden da je peč zakurila in tako skoraj 500 ljudem, ki so bili tamkaj zbrani — življenje rešila.

— Iz Dublina v Holyhead peljala se je ladija „Holyhead“. Na polovici pota se ladija prekupicne ter mostvo in 60 potnikov v morje pogrezne. Nesrečo je povzročila nemška ladija „Alhambra“, ker je ob prvo trčila. Obe ladiji ste se potopili. Ljudje so se večinoma iz morja rešili in sta od „Holyheada“ dva vtonila, od ladije „Alhambra“ pa trinajst oseb.

— Zemeljsko ožino pri Perekopu mislijo prekupati, tako bi dobili najkrajšo pot iz severno-zahodnega dela Črnega morja v Asovsko morje, sedaj premišlujejo. kje bodo denar dobili za to podvzetje, pomoči bodo iskali pri inozemskem kapitalu.

— Nek šaljivec je trdil, da v nebesih ni nobene ženske, in ker mu tega niso hoteli verovati, dokazal je svojo trditev iz sv. pisma tako-le: V skrivnem razodetju sv. Janeza 8, 1. je zapisano, „da je bila v nebesih velika tihota pol ure“, tako dolgo pa nobena ženska ne more tiho biti, torej v nebesih nobene ni.

Telegrami „Slovenec“.

Belgrad, 4. novembra. Na Srbskem se je v Zajčarskem okraju zaradi upornosti ondošnjih prebivalcev proti politični oblasti oklical obsedni stan in je general Nikolić za komandanta in kraljevega komisarja v ondošnjem okraju imenovan.

Belgrad, 4. nov. Včerajšnji izredni ministerski svét sklenil je na podlagi ustave, zavoljo resnobe notranjega stanja dežele tiskovno postaviti in ono o društvi in zborovanji dati ob veljavo, v tiskovnih rečeh pa uvesti preventivno censuro (prejšnji pregled tiskovin).

Atene, 4. novembra. V Tesaliji je velika povodenj. Larisa je ogromno poškodovana, deset ljudi je potonilo. Po celi Greciji nabirajo se mili darovi za ponesrečene ljudi.

Berolin, 4. nov. Avstrijski cesarjevič in cesarjevičina sta dospela sèm ob 9. uri 47 min. zvečer ter bila sprejeta na kolodvoru po cesarji in princih kraljeve hiše (v avstrijski opravi z redom sv. Stefana) ter prisrčno pozdravljena. Cesar peljal se je s cesarjevičem, princ Viljem s cesarjevičino v grad; goste je na poti pozdravljala navdušeno množica.

Umrlí so:

27. oktobra. Albina Podkrajšek, posestnikova hči, 1 l. 9 m., Cesta na log, krup. — Ana Cvek, vdova, 67 let, Poljanski nasip št. 14, rak v želodcu.

V bolnišnici:

27. oktobra. J. Križnar, dimnikarjev otrok, mrtvo rojen. — Valentin Pečar, mlinar, 41 let, dementia paralytica. — Jera Strniša, gostija, 74 let, vodenica. — Jože Bričelj, delavčev otrok, 1 mesec, slabost.

Eksekutivne dražbe.

8. nov. 1. e. dzb. pos. Anton Mlakar iz Usevka, 879 gl. Lož. — 1. e. dzb. pos. Anton Šumrada iz Babne police, 3023 gl. Lož. — 1. e. dzb. pos. Jakob Namré iz Starega trga, 885 gl. Lož. — 1. e. dzb. pos. Luka Ploš iz Nadleska, 1846 gl. Lož. — 1. e. dzb. pos. Janez Drobníč iz Hruškarjev, 1126 gl. Lož. — 1. e. dzb. pos. Jožef Berčan iz Bojanega vrha, 520 gl. Zatična.

9. nov. 2. e. dzb. posestva pod grajščino Jablanico. Bistrica.

10. nov. 1. e. dzb. pos. Janez Dvornik iz Krške vasi. Krško. — 1. e. dzb. pos. Anton Vidmar iz Dolenje vasi, 1090 gl. Krška vas. — Matija Bizjak iz Rake, 1592 gl. Krško.

Dunajska borza.

3. novembra,

Papirna renta po 100 gl.	78 gl. 75 kr.
Sreberna „ „ „	79 „ 40 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	98 „ 90 „
Papirna renta, davka prosta	93 „ 30 „
Ogerska zlata renta 6%	119 „ 75 „
„ „ 4%	86 „ 95 „
„ papirna renta 5%	85 „ 50 „
Kreditne akcije	160 gl. 279 „ — „
Akije anglo-avstr. banke	120 gl. 106 „ 50 „
„ avstr.-ogerske banke	840 „ — „
„ Länderbanke	108 „ 75 „
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	631 „ — „
„ državne železnice	313 „ — „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	221 „ 75 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 119 „ 50 „
4% „ „ 1860	500 „ 131 „ 75 „
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 168 „ 50 „
„ „ 1864	50 „ 167 „ 50 „
Kreditne srečke	100 „ 168 „ 75 „
Ljubljanske srečke	20 „ 23 „ — „
Rudolfove srečke	10 „ 19 „ 25 „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	102 „ 75 „
„ „ Ferdinandove sev.	104 „ 75 „
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 „ — „
London	120 „ 15 „
Srebro	— „ — „
Ces. cekini	5 „ 71 „
Francoski napoleond.	9 „ 55 1/2 „
Nemške marke	59 „ — „

Slovanske knjige na prodaj.

Nekdo ponuja nekaj slovanskih knjig v prodaj po jako **znižani ceni** in sicer:

- a) *petero knjig in nekaj časopisov českega jezika;*
- b) *16 knjig raznega zapopadka v poljskem jeziku;*
- c) *deset zvezkov pa v jugoslovanskem jeziku.*

Kdor želi kaj več o tem izvedeti, si lahko ogleda imenik in ceno knjig v „**Katoliški bukvarni**“.

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.